

Kutseühinguline ajakiri

Eesti raudteelaste kesk-
ühingu väljaanne.

Tellimise hind:

Aastas postiga . . . Kr. 2.—
Poolaastas " 1.—

Üksiknumber
15 senti.

Ilmub 1–2 kord kuus

Tellimisi võetakse vastu igas raudteejaamas, raudteelaodes, riigi- ja omavalitsusteenijate keskkliiti kuuluvate organisatsioonide ja nende osakondade juhatuste juures, kõigis postkontorites ja lehe tellimiskohtil.

Toimetuse ja talituse:

Tallinna, Tehnika t. 16-e. Telefon, Balti keskjaam 221.

Kuulutuste hinnad:

Terve lehekülg	Kr. 30.—
Pool lehekülge	" 15.—
Veerand "	" 7,50
Kaheksandik "	" 4.—
Tekstis 50 prots. vähim.	

Nr. 9

30. septembril 1928 a.

V aastakäik.

SISU: Mõtteid teenistusvanuse tasu seaduse eelnõu puhul. — Puhkepäevade kaitse. — Riigi- ja omav. teenijate saadikutekogu koosolek. — Raudteelaste kroonika. — Posti t. t. teenijate kutseühingu tegevusest. — Kas on vaja postiteenijatel oma kutseühingu põhikirja muuta. — Kitsaroopalase mälestusi. — Soome ja Skandinaavia ametnikkude ühistöö. — Puust raudteeliiprite alalhoiust kruusa ja raiutud kiviprügi sees. — Kuidas tõlgitseda postimäärustiku § 668. — Välismaill.

Kes tahab olla kursis organiseeritud riigiteenijaskonna tänapäeva muredega, majandusliste ja kultuuriliste saavutustega ja tuleviku kavatsustega —

loeb „SIDE”t

Mõtteid teenistusvanuse tasu seaduse eelnõu puhul.

Riigiteenijail peaks olema esindus riigikogus.

Meie rahaministeeriumis (vähemalt riigikassas) näikse valitsevat õige tugev anglomaania. Inglasi tuntakse üldiselt praktiliste ja kainelt kaaluvate inimestena, kes aga siiski lugu oskavad pidada ka heast naljast. See viimane inglaste omadus näiksegi seal pähe hakanud olevat (kahjuks aga mitte esimesed!) Asi oleks ju muidu kõigiti korras, sest ka naer on vahest tervisele tarvilik, kui see naljaheitmine aga ei sünniks kodanikkude ja eriti riigiteenijaskonna valusamate eluküsimuste ümber. Sellepärast tuleks soovitada, kui tõesti läbi ei saada ilma anglomaaniata, et siis rohkem tähelepanu pöördaks ka inglaste kahele esimesele omadusele.

Meil ei tarvitse hakata puudutama siinkohal kodanikke üldiselt riivavaid naljaheitmisi, jätkub küllalt neidki, mis otsekohe kõige valusamini puudutavad riigiteenijaskonda. Üheks värskemaks sarnaseks naljanumbriks on eelmises „Side“ numbris toodud teenistusvanuse tasu seaduse-eelnõu ja seletuskiri selle juurde. Viimases seletatakse, et seaduse algatamise põhjuseks on kõige pealt vajadus asetada kõik riigiteenijad tasude suhtes ühele tasapinnale. Täitsa õige. Suur, vaesekslapseks jäetud osa riigiteenijaskonnast nõuab seda juba aastate kaupa. Aga kui me vaatame, kuidas seda ühele tasapinnale asetamist tegelikult läbi viia katsetakse, siis leiame samast seletuskirjast, et kohtunik oma maksimaalse teenistusvanuse tasu saavutab juba 6 a. pärast ja tasu ise on 16—33% tema põhipalgast, õpetajal on vastavad arvud 12 a. ja 40—43%, kõneall oleva seaduse alla kuuluvail riigiteenijate suurel osal aga 15 a. ja 15—25%, nii siis — kõige pikem maksimumi väljateenimise aeg ja kõige väiksem protsent.

Teise selle seaduse algatamise põhjusena nimetatakse tarvidust võimaldada palgakõrgendust ka neile riigiteenijatele, kellel pole võimalik palgaredelil tõusta (näit, uksehoidjad, kojamehed, roopaseadjad, masinakirjutajad jne.). Kolme aastase teenistuse järgi oleks see palgakõrgendus XXII palgaastme alla kuuluvail riigiteenijail (suurem osa ülemal mainitud riigit. kategooriast kuulub veelgi vähemalpalgaliste hulka) tervelt 3 krooni kuus ehk

10 senti päevas. Eks ole ometi hirmuäratav tõus. Nüüd peaks ometigi kõik riigiteenijate hädaldamised vaikima!

See on küll meie rahaministeeriumi sectio auae — kuldõige, millega ta samuti ajalukku peaks sattuma nagu kord kuulus matemaatik Eukleides.

Eesti riigiteenijate palkade liikumise võrdlevaks hindamiseks toome näitena Čehho-Slovakkia, kus 1926 a. ka maksma pandi uus riigiteenijate palgaseadus. Seal jagunevad kõik riigiametnikud 7. palgaklassi, viimased omakorda aga astmetesse teenistusvanuse järgi, kusjuures kõrgemais palgaklassides astmete arv väheneb. Ühest astmest teise üleminek sünnib automaatselt iga kolme aastase teenistuse järgi, kuni on saavutatud vastava klassi maksimaalne palgamaär. Ühest palgaklassist teise üleminek sünnib ainult kõrgenduse teel. Järgnevas tabelis on toodud aastased põhipalgamaärad čehhi kroonides (peale põhipalga maksetakse veel elukalliduse lisa ja lasteabiraha).

Palgaklassid	Põhipalk palgaastmetes					
	a	b	c	d	e	f
1	72.000	78.000				
2	54.000	60.000	66.000			
3	39.000	42.600	46.200	49.800		
4	30.600	33.600	36.600	39.000		
5	19.800	22.500	25.200	27.900	30.600	
6	14.400	16.200	18.000	19.800	21.600	23.400
7	9.000	10.800	12.600	14.400	16.200	18.000

Järelikult tõuseb Čehho-Slovakkias palk kõige alamas palgaklassis 15 aastaga 9.000 kroonilt 18.000 peale, s. o. tervelt 100%, kõrgemas klassis on aga tõus kõigest 8% üldse. Võrreldagu sellega ometi meie „ultrademokraatlikku“ palgaseadust ja selle paranduskatsete, et selgusele jõuda kui mahajäänud oleme.

Veel ajast mahajäänum on aga Eesti riigiteenijaskond, kui ta oma eluküsimuste kallal lubab sarnast nalja heita. Uued riigikogu valimised on ligidal ja riigiteenijaskonnal on ülem aeg hakata mõtlema, kuidas oma huvisid tulevikus paremini kindlustada. Et senine taktika õige pole olnud, peaks nüüd pärast kümneaastaseid kurbi kogemusi küll selge olema.

Tartu ülikooli prof. N. Maim omas väitekirjas «Парламентаризм и суверенное государство» tõendab, et parlamentaarses riigikorras on parlament selleks asutuseks, kes kõikide rahvaklasside huvivid üksteisega kooskõlastama peab, sellepärast püüavad ka kõik huvidegrupid seal esindatud olla, et endid maksuma panna, ning et teisest küljest proportsionaalne valimissüsteem, mis meilgi maksev, seda huvigruppide esindamist just soodustab. Meie riigielu on näitlikult kinnitanud nende väidete tõelikkust. Meie parlament — riigikogu — on välja arenenud pea puhtakujuliseks huvide esinduseks. Selle tagajärjeks on aga see, et maksuma panevad end need huvigrupid, mis seal esindatud, kuna teised tagaplaanile tõrjutakse.

Nendest asjaoludest võib teha ainult ühe järelduse: rahvagrupp, kes soovib oma huvivid kaitsta, neid maksuma panna, peab kõige pealt hoolitsema selle eest, et need parlamendis esindatud oleks. Sedasama tuleb teha ka riigiteenijaskonnal. Mil viisil seda praktiliselt teostada, selle üle võivad vaated lahku minna, aga põhimõtte iseendast peaks küll vastuvaidlematu olema. Igatahes tuleb aga pea mingisugune kindel seisukoht võtta, sest nagu juba tähendatud, valimised pole enam mägede taga. Ei suuda aga riigiteenijaskond ka nendel valimistel kindlustada endale oma huvide esinduse riigikogus, siis pole võimalust seda parandada enne kui järgmistel valimistel; seni ajani tuleb siis jällegi paratamata leppida poliitilise tuhkatriinu osaga.

Demokraat.

Puhkepäevade kaitse.

Kolmanda rahvusvahelise töökonventsiooni poolt võeti vastu konventsiooni eelnõu nädala puhkepäevade asjus tööstusettevõtetes, mis riigikogu poolt 2. novembril 1923 a. II lugemisel ratifitseeriti. Selleni oli töökaitse seaduse § 198 nõudel määratud nimestik pühadele, mil töötegemine keelatud, kuid see oli tarvitav ainult vabrikute ja mäetööstuse kohta, kuna konventsiooniga loeti tööstusettevõteteks ka ehitus- ja transpordiettevõtted. Töökaitse seaduse § 199 on öeldud, et vastastikusel kokkuleppel tööstusettevõtte juhataja ja tööliste vahel võivad viimased äripäeva eest pühapäeval tööd teha, kuna lähemalt oli ära määrata, mis juhtudel säärased kõrvalekaldumised lubatavad. Et niisugust olukorda lõpetada ja kindlustada poolte huvivid, töötati välja tööstusettevõtete puhkepäevade seaduse eelnõu.

See seadus on lõpuvormis riigikogu poolt vastu võetud 17. detsembril 1925 a. ja „Riigi Teatajas“ nr. 4 — 1926 a. välja kuulutatud ning kõlab järgmiselt:

Tööstusettevõtete nädala puhkepäevade seadus.

§ 1. Käesoleva seaduse käsitamisel loetakse tööstuslikuks ettevõtteks:

a) mäekaevandused, kivimurrud, turbatööstus ja igasugused teised ettevõtted, kus maapinnast välja tuuakse maapõuevarasid;

b) ettevõtted, kus saadusi valmistatakse, ümber töötatakse, puhastatakse, parandatakse, kaunistatakse, lõpetatakse, valmistatakse müügiks, lõhutakse, hävitatakse, või kus aineid ümber luuakse, tööstussiseseadeid või -abinõusid lammutatakse, igasugust liikumise- ja elektrijõudu saavutatakse, transformeeritakse ja üle antakse; samuti ka laevaehitus;

c) ettevõtted igasuguste ehituste, hoonete, raudteede, tänavraudteede, sadamate, laevatehaste, muulide, kaanalite, veeteede, maanteede, tänavate, tunnelite, sildade, viaduktide, mustavee kanalisatsiooni ja -torude, kraavide, kaevude, telegraafi, telefoni ja elektri sisseseadete, gaasivabrikute, veevärkide ehitamiseks või muude ehitustööde tegemiseks, samuti ettevõtted, millel ülesandeks nende uuesti ülesehitamine, korrashoidmine, parandamine, ümberehitamine või lammutamine, alusmüüride ja igasuguste teiste eeltööde tegemine ülemalnimetatud ehituste ja hoonete jaoks, ning

d) ettevõtted inimeste ja asjade veoks maanteedel, tänavatel, raudteedel, mere- ja siseveeteedel, kui ka kaupade tõstmiseks dokkides, sadamasildadel ja ladudes.

§ 2. Töolisteks loetakse käesoleva seaduse käsitamisel kõik ettevõtte töölised ja teenijad.

§ 3. Avalikkudes või eratööstusettevõtetes, välja arvatud ettevõtted, kus

töötavad ainult ühe ja sama perekonna liikmed, vabastatakse töölisel tööst pühapäevadeks vähemalt kolmekümneks tunniks ja seaduse poolt kindlaksmääratud pühadeks vähemalt kahekümneks tunniks järgimööda.

§ 4. Pühapäevadel ja pühadel on töö lubatud:

a) seltskondlikkudes huvides elanikkude igapäevaste tarviduste rahuldamiseks tehtavatel töödel, eriti töödel vee-muretsemise ja valgustuse alal ning ühendusteedel;

b) ettevõtetes vahetpidamata kestva valmistusega tööde tegemiseks, mida ei või katkestada ega edasi lükata nende tehnilise iseloomu tõttu;

c) valvekorra juures ettevõtetes, töö korrapäraseks käiguks ettevõttes tarvilikkude puhastus- ja korrashoiutöödel, samuti ka töödel, mille eeltäitmiseta ettevõtte kindlaksmääratud ajal tööd alata ei saaks, niipalju kui võimalik ei ole teha neid töid äripäevadel, ning

d) töödel, kus valmistatakse saadusi tooresainetest või ümbertöötamisel olevatest ainetest, mis kergesti rikki lähevad ja mida tarvis hävinemisest päästa, kui seda tööd võimalik ei ole teha äripäevadel.

§ 5. Puhkepäevade võimaldamise kord isikutele, kes seotud töödega, mille täitmine käesoleva seaduse § 4 põhjal pühapäevadel ja pühadel lubatud, määratakse töö-koolekandeministri poolt kokkuleppel vastavate ministritega ja see kord avaldatakse „Riigi Teatajas“.

§ 6. § 4 p. a ja b nimetatud tööde nimekirja antakse välja töö-koolekandeministri poolt kokkuleppel vastavate ministritega ja see avaldatakse „Riigi Teatajas“.

§ 7. Tööstusliku ettevõtte juhatus (§ 1) on kohustatud kokku seadma nende puhkepäevade kava, millal tööd ei tehta; selles kavas tähendatakse: eraldi tööd, mida peab tegema pühapäevadel ja pühadel, samuti nende tööde täitmise ja nendel töödel töötavatele töölistele puhkepäevade võimaldamise kord.

See kava kinnitatakse töökaitse komisari poolt ja pannakse ülesse ettevõttes töölistele kättesaadavas ruumis.

Neis tööstusettevõtetes, mille kohta seaduses erilised sisemise korra määrused ette nähtud (Töökaitse sead. §§ 60 ja

103, 1913 a. väljaanne), peab käesolevas paragrahvis tähendatud kava nendesse määrustesse ülesse võetama.

§ 8. Ettevõtte juhatajad ja, kus neid määratud ei ole, ettevõtte valdajaid, kes süüdi käesoleva seaduse ja tema põhjal väljendavate määruste rikkumises, karistatakse rahatrahviga mitte üle kümnetuhanda marga.

§ 9. Paragrahv 8 tähendatud üleastumiste eest võetakse vastutusele ja karistatakse süüdlasi korras, mis ette nähtud „Seaduses karistamise korra kohta töökaitse-seaduste rikkumiste pärast“ („R. T.“ nr. 67 — 1922 a., sead. nr. 32), kusjuures pealepandavad rahatrahvid arvatakse töökaitse-seaduse § 114 (S. K. XI k. 2. jagu — 1913 a. väljaanne) tähendatud kapitali hulka.

§ 10. Juhatajatele määratud rahatrahvid, kui nad tasutud ei ole kahe nädala jooksul otsuse teatamise ajast arvates, lähevad üle ettevõtte valdaja peale, kellest oleneb süüdlaselt kahju sissenõudmine.

§ 11. Käesoleva seaduse ja tema põhjal antavate määruste korraliku täitmise järelvalve, samuti ka seaduse ja määruste rikkujate vastutuselevõtmine kuulub töökaitse komisaridele.

§ 12. Tööstusettevõtte valdajad, samuti ka ettevõtte juhatajad on kohustatud igal ajal töökaitse komisaridele lubama ettevõtte järelvaatust toimetada, omalt poolt neile ametnikkudele tarvilikult vastu tulema ja nende seaduslikke nõudmisi täitma.

§ 13. Juhatuskirjad ja muud määrused käesoleva seaduse kohta annab töö-koolekandeministeerium.

Kuna seaduses eneses kõiki puhke-aegasid ei võidud kindlaks määrata, samuti kumas töö peab täiesti seisma, sest on ettevõtteid, kus ka pühapäeviti tööd kestma peab, siis näeb seadus ette (§ 5 ja 6) võimaluse, et vastavad määrused antakse välja töö-koolekandeministri poolt kokkuleppel vastava ministriga. See oli tarvilik selleks, et võimalus anda inimestele, kes pühapäeviti kohustatud tegema tööd, mis seista ei või, teistel päevadel oma puhkus kätte saada.

Selle elluviimiseks on töö-koolekandeministri poolt välja antud allpooltoodud määrused:

Seltskondlikkudes huvides elanikkude igapäevaste tarviduste rahuldamiseks pühapäevadel ja pühadel lubatud tööde nimekiri.

(Avaldatud „Riigi Teatajas“ nr. 67 — 1926 a.)

Välja antud töö-hoolekandeministri poolt kokkuleppel kaubandus-tööstusministriga, tööstusettevõtete nädala puhkepäevade seaduse („Riigi Teatajas“ nr. 4 — 1926 a., seadus nr. 6) § 6 põhjal.

Seltskondlikkudes huvides elanikkude igapäevaste tarviduste rahuldamiseks tehtavad järgmised tööd on lubatud pühapäevadel ja pühadel:

- 1) Weemuretsemine.
- 2) Tööd gaasivabrikutes ja elektrijaamades.
- 3) Leiva- ja pagaritööstuses nende saaduste valmistamine, mis tehakse hapu-aigna ja pärmi abil ilma suhkruta.
- 4) Iga päev välja tulevate ajalehtede ilmumisega seotud tööd.
- 5) Meiereides piima ümbertöötamine, meiereisse vedu ja tarvitajatele kättemuretsemine.
- 6) Ühenduse pidamine: raudteedel, laevadel, omnibustel, üüriautodel ja teistel üürisõiduriistadel.
- 7) Kaupade tõstmine sadamasildadel, raudteejaamades, raudtee- ja sadamaladudes.

19. augustil 1923 a.

Töö-hoolekandeministri määrus puhke ja tasu võimaldamise korra kohta isikutele, kes seotud töödega, mille täitmine lubatud pühapäevadel ja pühadel tööstusettevõtete nädala puhkepäevade seaduse § 4 põhjal.

(Avaldatud „Riigi Teatajas“ nr. 78 — 1926 a.)

Antud kokkuleppel kaubandus-tööstusministriga tööstusettevõtete nädala puhkepäevade seaduse („R. T.“ nr. 4 — 1926 a., seadus nr. 6) § 5 ja 22. juunil 1917 a. vastu võetud seaduse (Vene seaduste ja määruste kogu art. 1016) põhjal.

§ 1. Tööliste ja teenijatele, kes seotud töödega, mille nimekiri töö-hoolekandeministri poolt tööstusettevõtete nädala puhkepäevade seaduse § 6 põhjal välja antakse, või töödega, mis ülesse loetud sama seaduse § 4 p. c ja d, peab võimaldatama, sel korral, kui nende töö seaduses ettenähtud puhkepäevadel kestab kauem kui neli tundi, kas nädala puhkepäevaga § 2 ette nähtud alustel, § 4 ette nähtud lisatasu või § 5 ette nähtud pikemat puhkust.

§ 2. Nädala puhkepäevaga tuleb võimaldada järgmistel alustel:

a) mõnel muul nädala päeval, kas tervele tööliste ja teenijate koosseisule korraga, või osa kaupa, vähemalt 24 tundi;

b) pühapäeval, alates kella 14 keskpäeval kuni esmaspäevani kella 14-ni keskpäeval;

c) pühapäeval, alates kella 14 kuni kella 2 esmaspäeval ja üks puhkepäev vähemalt 24 tunni vältuses iga 14 päeva jooksul;

d) kaks poolt päeva igal nädalal kella 14 kuni kella 2 järgmisel päeval.

§ 3. Tööstusettevõtete nädala puhkepäevade seaduse § 7 ette nähtud puhkepäevade kavas, või sisemise korra määrustes, kui need on sunduslikud, peab ära tähendama, missugune § 2-s ette nähtud puhkepäevade võimaldamise kord on ettevõttes maksev, kusjuures võib ka mitut selles paragrahvis ette nähtud kordadest kasutada.

§ 4. Seaduses ette nähtud puhkepäevadel tehtud tööd võib lugeda ületunnitööks, kusjuures tasu selle töö eest peab vähemalt 50% kõrgem olema kui harilik tasu.

Seaduses ette nähtud puhkepäevadel tehtava töö ületunnitööks lugemiseks tuleb sõlmida kirjalik leping. Kirjaliku lepingu puudumisel peab tööliselt või teenijalt iga puhkepäeva kohta eraldi nõusolek olema.

§ 5. Seaduses ette nähtud puhkepäevadel tehtud töö eest võib töölisel või teenijale võimaldada ühekordne pikem puhkus — iga tehtud 8 töötundi eest üks päev.

Sel juhtumisel peab tööliste või teenija ja tööandja vahel sõlmitama kirjalik leping hiljemalt esimese puhkepäevade kavas või sisemise korra määrustes ette nähtud tarvitamata jäetud puhkepäeva kättejõudmisel, lepingus peab ära tähendatud olema, missuguste puhkepäevade eest tööline või teenija puhkust saab.

Kui töölisel või teenijal töölepingu lõpetamise tähtajaks puhkus ei ole ära kasutatud, maksetakse temale iga teenitud, kuid ärakasutamata jäänud puhkepäeva eest vastav päevapalk.

§ 6. Käesoleva määruste alla ei kuulu ühendustedel tegutsevad töölisel ja tee-

nijad, kelle puhkepäevade võimaldamise kord määratakse kindlaks erimäärustega.

23. oktoobril 1926 a.

Nii kui näeme on töö-hoolekandeministeerium 23. oktoobrist 1926 a. saadik, mil ta viimase määruse välja andis, sügavasse unne vaibunud ning selle viimase pärlil § 6-st, mis kõneleb ühendusteedel tegutsevate tööliste ja teenijate kohta käiva puhkeaja võimaldamise korra kindlaksmääramisest erimäärustega, kaugeemale pole jõudnud.

Kuna töö-hoolekandeministeerium vajalikku määrust välja ei annud, siis astus tema asemele raudteevalitsus ning on, värskemaks näiteks sellest, kuis maksivaid seadusi ametasutused austavad, välja andnud järgmise määruse:

Kütteladude tööliste töökord.

1) Töölised töötavad päevatöolistena kolmes vahetuses kaheksa tundi päevas nii äripäevadel kui pühapäevadel. Vahetuste vaheldamiseks töötab iga nädal üks vahetus korda mööda kokkuleppel määratud nädalapäeval 16 tundi järjest.

Soovikorral võivad töölised ka 12 tundi vahetuses olla, millega vahetuste öö- ning päevatöö vaheldumine iseeneest teostub.

2) Laojuhataja määrab töölised vahetustesse võimalikult nendega kokkuleppel. Igasse vahetusse määrab laojuhataja ühe eestöölise, kelle kohuseks peale tööstosavõtmise on tööd korraldada, mehaaniliste tõtseabinõude korrashoiu ja määrimise järele valvata, tööriistade korrashoiu ja järgmisele vahetusele üleandmise järele valvata, küttekviitungeid koguda ja laojuhatajale üle anda.

3) Töölised saavad 168 senti päevas ning eestöölised 176 senti päevas; öötöö ning pühapäevatöö eest lisa ei makseta.

4) Perekonnaabiraha ei makseta (v. V. V. otsus 11-st aug. 1926 a. § 8, pkt. 3 avaldatud „R. T.“ nr. 64 — 1926 a.).

5) Laojuhatajatel on õigus normaalset töökiirust ära määrata tegeliku tööprooviga akti näol ja selle töö kiiruse täitmist nõuda.

6) Et võimaldada erikrediitide järele, töö jagamist ning et töö kiirusest töölisi huvitada, arvestatakse vedurite varustamise tööd eraldi ja laadimistööd eraldi tü-

kitöö hindadega ning kui nii arvestatud töötasu kuu kohta suurem on vahetusele selle määruse pkt. 3 tähendatud palgast, siis maksetakse vahe vahetuses tööta- nuile võrdselt tööpäevade arvule.

7) Kuni edaspidiseni jäävad maksma vedurite varustamise alal senised töövõttelepingute tükitöö hinnad, kuna laadimistööd määrab laojuhataja vastavalt töötingimustele raudteevalitsuse nõukogu poolt kinnitatud tükitöö hindade normide piirides, kuid mitte vähem kui maksetakse vastava töö eest juhuslikkudele ajutistele töölistele.

8) Tasulist päeva- või tunnitööd töölised üldse ei tee, kuid on kohustatud tükitööde vaheaegadel, s. o. kui ladul vedureid varustamiseks või väguneid laadimiseks ehk tühendamiseks anda ei ole, laduplatsi puhastama, ümberlangenud pinusid üles laduma, kärude puuosasid ning labidavarsi parandama, s. o. laduplatsi korraldamist ja koristamist ning tööriistade korrashoiutöid tegema eraldi tunnitöö või tükitöö tasu alla arvestamata laojuhataja korralduse järele.

9) Kui kütteladudes tekkivad töövahed võimaldavad sama ladu materjali-ladudes ajutiselt töötamist, siis võib see ainult tükitöö arvestamise alusel sündida.

10) Kõik laadimistööd, mida käesoleva alusel peetavad alalised ladutöölised ei suuda vedurivarustamise kõrval ära teha, sünnivad juhuslikkude teatavaks tööks tükitöö alusel iga päev uuesti palgatavate töölistega.

11. IX. 1928. a.

Peadirektor J. R a u d s e p.

Varustusdirektori eest A. T a h v.

Kuna just raudtee kütteladude tööliste olukorrast riigikogus palju juttu olnud, siis paneb selle viimase määruse ilmumine enam kui imestama.

Loodame, et vastavad asutused tekkivad olukorda õieti hindavad ning riigikogu poolt vastuvõetud puhkepäevade seaduse ka ellu viivad.

Kutseühingud aga peavad praegu valitseva olukorra kohta seistukoha võtma, esitades oma keskuste kaudu seaduse maksmapanemiseks tarvilikud ettepanekud.

A—mik.

Riigi- ja omavalitsusteenijate saadikutekogu koosolek.

21. septembril pidas riigi- ja omavalitsusteenijate üleriikline saadikutekogu „Estonias“ oma järjekorralise koosoleku, et päevakorras olevaid põnevaid küsimusi kaaluda ja edaspidisele tegevusele suun anda. Saadikuid oli koosolekule ilmunud 17. Koosoleku avas keskliidu esimees J. Martens. Juhatajateks valitakse hrad Tomson (postiteen.) ja Johanson (raudteelane). Sekretäriks J. Pipar (met-sateenija).

Keskliidu juhatuse esimees annab lühida ülevaate juhatuse senisest tegevusest, mille saadikutekogu ühel häälrel heaks kiidab.

Keskliidu uuteks liikmeteks võetakse vastu: Läänemaa, Narva, Viljandi ja Pärnu riigi- ja omavalitsusteenijate ühingud.

Juhatusse valitakse täiendavalt aktsiisiteenijate esitaja hra Ralf Wiilmann ja tolliteenijate uueks esitajaks hra H. Pokk.

Teenijaskondade organiseerimise ja organisatsioonide mõjuvõimu tõstmise üle peetakse pikki vaieldusi, sest viletsad palgaolud sumnivad riigiteenijatel väljapääsu otsima, mille järeldukel on mõtetele maad antud, kas ei tuleks meil Läti riigiteenijate eeskujul end kahte leeri tõmmata ja osal riigiteenijatest pahempoolse tööliikumisega ühineda. Saadikutekogu asus ses küsimuses järgmisele seisukohale: „Riigi- ja omavalitsusteenijate keskliidu saadikutekogu konstateerib, et riigi- ja omavalitsusteenijate õiguslisi, majanduslisi ja kutselisi huve kõige soodsamalt saab kaitsta praeguse organisatsioonilise struktuuri juures, mil kõik riigi- ja omavalitsusteenijate organisatsioonid esinevad iseseisva tervikuna, olles koondatud riigi- ja omavalitsusteenijate keskliidu ümber.

Riigi- ja omav.-t. organisatsioonide mõjuvõimu tõstmiseks on tarvilik: 1) püüda koondada kõiki riigi- ja omav.-teenijaid ametalistesse või kutselistesse organisatsioonidesse; 2) koondada kõik organisatsioonid riigi- ja omavalitsusteenijate keskliidu ümber, suhtudes heatahtlikult teistesse riiklises alusel tegutsevatesse kutseorganisatsioonidesse; 3) et riigi- ja omavalitsusteenijate organisatsioonid teenijate õigustatud nõudmiste teostamisel soodsamaid tagajärgi saavutaks, selleks

on vaja teenijate arvulise organiseerimisega paralleelselt püüda organisatsioone ka majandusliselt kindlustada; 4) avaliku arvamise heatahtlikkuse võitmiseks püüda pidada kontakti riigikogu poliitiliste rühmadega ja loetavamate ajalehtedega, informeerides viimaseid teenijate tõelise olukorraga, püüdes ümber lükata ebaõiglasi teateid, mis halvavad kodanikkonna ja teenijate vahekorda; 5) püüda luua kohapealsete organisatsioonidega heatahtlist vahekorda ja teostada üldse organisatsioonide vahelist distsipliini; 6) kutsuda võimaluste piires kõiki riigiteenijaid riigi tervendamise tööle, püüdes paljastada riigielu pahesid ning teostada töö ratsionaliseerimist.“

Riigiteenijate teenistusvanuse tasu seaduse eelnõu, mis rahaministeeriumi poolt lähemal ajal vabariigi valitsusele esitamiseks ette panakse, asus saadikutekogu alljärgmisele seisukohale: 1) Teenistusvanuse tasu seadus peaks olema üks, üldine kõigi riigiteenijate kohta; 2) seadus peaks maksev olema ka omavalitsusteenijate kohta; 3) teenistusvanuse tasu seadus peaks maksma hakkama 1. aprillist 1927. a.; 4) teenistusvanuse talu tuleb määrata keskliidu poolt 1926. a. väljatöötatud normide järele; 5) teenijaile, kes palka saavad alla XXII astet, tuleb teenistusvanuse tasu määrata välja minnes XXII. astme palga normist; 6) naturas maksetav palk tuleb teenistusvanuse tasu väljaarvamisel arvesse võtta; 7) autasu seadus tuleks muuta nii, et autasu makstaks 25 a. ja 50 a. teenistuse eest ja erilistel juhtudel eriteenete eest.

Saadikutekogus puudutati ka riigiteenijate haiguskindlustuse ja riigi- ja omavalitsusteenijate uut pensioni seaduste eelnõusid. Haiguskindlustuse seaduses ettenähtud arstikuludest ja arstirohtudest 20% teenija kanda jätmise tuleks ära jätta, muus osas seaduse eelnõuga rahule jääda. Pensioni seaduse muutmise ulatus ei ole vabariigi valitsusel veel lõpuliikult välja selgunud, mispärast kohustati keskliidu juhatust samme astuma, et ta vabariigi valitsusega tarvilistesse läbirääkimistesse astuks pensioniseaduses muudatuste selgitamiseks.

Raudteelaste kroonika.

Ülevaade raudteelaste keskühingu tegevusest.

Raudteelaste keskühingu juhatuse viimasel koosolekul tuli uuesti arutusele teenistusvanuse tasu seaduse eelnõu. Seaduseelnõu kohta asus juhatuse seisukohale, et: 1) teenistusvanuse tasu seadus peaks olema üldine kõigi riigiteenijate kohta; 2) teenistusvanuse tasu õiguslisteks tuleks tunnistada ka omavalitsusteenijaid; 3) teenistusvanuse tasu seadus peaks maksma hakkama 1. aprillist 1927. a.; 4) autasu seadus tuleks muuta nii, et autasu makstaks 25 ja 50 a. teenistuse eest, erilistel juhtudel eriteenete eest; 5) teenistusvanuse tasu määrad peaksid võrduma riigija omav.-teenijate keskkliidu poolt 1926. a. väljatöötatud normidele; 6) teenijatele, kes palga saavad alla XXII astme, tuleb teenistusvanuse tasu määrata välja minnes XXII astme palga normist.

Tallinn-Väike jaama depoo õlitajailt saabus teade, et nad senini täiel määral rahuldatud pole kilomeetrihaga 1925. ja 1926. aasta eest. Et teadaanne puudulik oli, otsustati nõuda vastava kutseühingu kaudu täiendavad andmed.

7. liini jaoskonna 63. piirkonna remonditööliste palve neile raudtee korteri võimaldamise asjus esitati vastavate korralduste tegemiseks ehitusdirektorile.

Arvestades teenijaskonna raske majandusliku seisukorraga, pööras keskühing riigi- ja omav.-teenijate keskkliidu poole ettepanekuga tõsta uuesti ülesse korteriraha maksmise küsimus, nõudes ka korteriraha makstaks kõigile teenijatele, kes priikorterit tegelikult ei kasuta, 20% suuruses põhipalgast.

Seadusevastane perekonnaliikmete piletitu vedu raudteel.

Riigi raudteevalitsuse eksploatatsiooni direktor on andnud järgmise ringkirja:

„Vaatomata priiveo määrustega antud võimaluste peale, püüavad mõned raudteelased ja nende perekonnaliikmed piletitu sõita, kasutades selleks tutvust rongiteenijatega, rongi revidentidega ja tarvitades muid lubamata abinõusid. Nii-sugune teguviis paneb rongiteenijaid tihti piinlikku ja raskesse seisukorda eriti siis, kui piletitu sõitja on ameti poolt kõrgemal astmel ja teenistuse alal tuleb

viimasega tihti kokku puutuda, mil puhul trahvimine vahekorra halvaks teeb.

Silmas pidades, et piletitu sõit on raudteelastele keelatud samuti kui eraisikutele, kohustan rongiteenijaid raudteelaste sõidu puhul pileтите ettenäitamist tingimata nõuda. Piletitu sõidu korral talitada raudteelastega samuti kui eraisikutega.

Ühtlasi hoiatan alluvaid teenijaid ja ametnikke, et mitmekordse piletitu sõidu korral saab süüdlaste kohta vastavad järeldused tehtud.

Rongi revideerijaid kohustan selle täitmise järele hoolsamini valvata ja revideerimistel leitud piletitu raudteelaste üle minule ette kanda.“

Nii kui kuuleme, on ringkiri tingitud sellest, et jaamaametnikud olla tarvitanud koguni revideerimise lubasid, et oma perekonnaliikmeid piletitu rongides kaasa vedada. Nüüd nagu selgub veidi, mis mõtles jaamaametnikkude kongress, kui omal ajal pooldas priipileтите arvu vähendamist.

Kas raudteelaste organisatsioonidele antakse tagasi ruumid?

Raudteelaste organisatsioonide ruumide küsimuses sisseantud märgukirja asjus käisid keskühingu ja „Raudami“ esindajad kahel korral riigivanema juures, kes neid esimesel korral üllalkehelt vastu võttis ja kõik lubas teha, et raudteelased omale „kodu“ võiks saada. Teistkordsel vastuvõtmisel, kus ühtlasi ka täiendav märgukiri esitati, kordas riigivanem oma sooja sümpaatiat asja vastu, kuid näha oli ka, et „ressooride“ rohkus takistavalt mõjub igasuguste algatuste läbiviimiseks.

Joomine ei tee raudteelastele au.

Raudteevalitsus on mitmel korral hoiatanud teenijaid joobnud olekus teenistusse ilmumise eest. Nüüd on koguni tähele pandud, et vormiriideid kandvad teenijad mittekaimes olekus endid korratult ülal peavad ja sellega üldiselt raudteelaspere häbistavad.

E. r. tarvitajate ühingu tegevuse tegevuse müük järelmaksu peale?

E. raudteelaste tarvitajate ühingu juhatuse võttis erilise vaatluse alla põhjused, mis tagasitõmbavalt mõjuvad raudteelaste osavõtule oma kauplustest. Selgub, et

akuutseks muutuv „orderite peale elamine“ on ikka laialdasemalt tungimas raudteelasperre.

Kuna pikemat aega juba enamikule makstakse palka alla elatismiinimumi, siis vajatakse ruineerunud ihukatte korraldamist suuremal määral kui seda harilikult, kord-korralt uuendades vaja oleks. Orderi võlgasid tasudes on ühekordsed maksud siiski nii suured, et peab üleliialt näpistama igapäevase toiduse arvelt. Et siit näpistamine raske, on enesestmõis-

etav, ning lõpuks ollakse sunnitud otsima abinõusid ka igapäevast toidust „orderi“ peale saada. Et mitte laialdaseid hulka lasta erakaupmeeste „raamatulõõgu“, võetakse lähemale kaalutlemisele abinõud järelmaksuga toiduainete müümise sisseseadmiseks. — Peale selle on kaalumisele võetud raudt. tarvitajate ühingu liikmete kindlustamine surmajuhtumisteks, mida soovitakse olenevaks teha osamaksude ja ostusummade suurusest.

Posti-t.-t. teenijate kutseühingu keskjuhatuse tegevusest.

1) Viimast korda muudeti riigiteenijate sõidu- ja päevarahade tasude seadus teenijate kahjuks.

Kuna postiametkonnas palju ametalalisi komandeeringuid teostatakse, puudutas seaduse muutmine meie ametkonna teenijaid eriti valusalt.

Möödunud kongress, arutades nimetatud seaduse puudusi, võttis vastu selle täiendamiseks ja muutmiseks rea nõudmisi (v. protokoll).

Nimetatud nõudmiste elustamiseks saatis keskjuhatuse vastavad märgukirjad postivalitsusele ja r.- ja o.-t. keskliidule.

Postivalitsus teadustas, et märgukiri olla saadetud heaksarvamiseks teedeministrile. Keskliit saatis omakorda nim. küsimuses motiveeritud märgukirja rahaministrile, paludes seaduse muutmist.

2) Möödunud posti t.-t. teenijate kutseühingu kongress otsustas ühtuda rahvusvahelise postiteenijate esperantistilise ühingu „Ilepto'ga“. Selle teostamiseks nõutas keskjuhatuse maksvate seaduste kohaselt siseministeeriumist sellekohase loa ja saatis „Ilepto'le“ vastuvõtmise avalduse. Asja sai keskjuhatuse Pariisist teate, et meie ühing on „Ilepto“ liikmeks vastu võetud.

3) Londonis peeti 18.—21. sept. s. a. üleilmlise posti-t.-t. teenijate internatsionaali kongress, milleks I. P. T. T. büroo kogus palju mitmesuguseid andmeid.

Pikad küsimislehed, mis keskjuhatusele täitmiseks saadeti, sisaldasid huvitavaid andmeid ja küsimusi. Neis taheti selgusele jõuda, mitu protsenti kulutavad üks. riigid oma ametkonnas teenijate paljadeks, majanduskuludeks; palju toob

kasu post, telegraaf, telefon, raadio jne.

Keskjuhatuse ei saanud aienelisel puudusel oma esindajat kongressile saata, saatsime vaid kirjalikud andmed ja terütised.

Saadest nim. kongressi protokoll. püüame „Side“ lugejaid kongressi töödega tutvustada.

4) Juba möödunud aastal tegi keskjuhatuse Tartu osakondadele ettepanekud ühtuda, kuid see ei andnud tagajärki, sest asjaolud, mis lahkulõõmise esile kutsusid, polnud veel kadunud.

Käesoleval aastal kordas keskjuhatuse veel oma ettepanekut, mille peale Tartu osakonnad pole veel vastanud.

5) Keskjuhatuse astus lepingu vahekor-da raudteelaste keskühinguga ajakirja „Side“ toetamise asjus. Keskjuhatuse annab „Sidele“ teatava summa toetust, mille tasuks reserveeritakse teatav arv lehekülgi postiametkonda ja -teenijaid puudutavate artiklite avaldamiseks. Seega on „Side“ ühtlasi ka meie häälekandja. „Side“ toetamiseks, kaastööga ja tellimistega, saatis keskjuhatuse osakondadele sellekohase ergutuskirja ühes tellimiste vastuvõtmise lehtedega.

6) Möödunud kongress tegi otsuse, et keskjuhatuse järgneval kongressil esineks väljatöötatud põhikirja muutmise kavade-ga. Keskjuhatuse pööras kõigi osakondade poole sellekohase märgukirjaga, paludes, et viimased saadaks keskjuhatusele nende soovid ja kavad, et saadud materjalide põhjal asuda uue põhikirja kava kokkuseadmisele.

7) Kevadel andis keskjuhatuse selleko-

hase krediidi piirides vähempakkumisel N.-Jõesuu suvilate remonttööd välja.

Ühe aasta eelarve summadega ei saadud kõiki maju parandada, vaid ühe maja parandamine jäi teiseks aastaks. Erikapitali tulevase aasta eelarve kokkuseadmisel võeti jällegi suvilate korraldamiseks summasid eelarvesse. Et lagunenud maja enam sügisese ja kevadise vihmadega ei mädaneks, ja et tulevaseks suvitushooajaks ruumid kõik oleksid kasutuskõlbulised, siis andis keskjuhatus vähempakkumisel ka nim. maja remonttööd välja, millised kulud tasutakse tuleva-aastasest eelarvest.

8) Kongressil võeti vastu otsus, et keskjuhatus samme astuks tehniliste töövormide muutmiseks selles mõttes, et töö üksuse peale antaks rohkem tööaega. Keskjuhatusel on praegu sellekohase märgukirja kokkuseadmine käsil, mis pärast palume, et tehnilised agendid saadaksid kohtadelt selleks oma soovid, sest kui normide muutmist nõuda, siis peame ka näitama milliseks neid muuta. Praegu puuduvad keskjuhatusel tehniliste meeste ja võrkude soovid.

9) Möödunud aastate eeskujul astub ka tänava sügisel postivalitsuses kokku hindamise komisjon teenijate järjekorda seadmiseks järkude saamisele. Keskjuhatus valis esindajad: am. rühmast Prants ja Könning, post. rühmast Rumm ja J. Martinson, teh. rühmast Kallmann ja Kristel. Komisjon asub küll varsti tööle, kuid sellest on vähe kasu, sest vakant järke on üle ametkonna üldse 17, nii et ainult mõnel üksikul õnnestub saada kõrgendust, olgugi, et paljud kauaaegse teenistuse ja muu omaduste põhjal seda oleks õigustatud saama.

Vanemate järkude teenijate arvu suurendamise katsed, mis paljudele kõrgenduse saamise võimaldaks, pole tänini tagajärgi andnud. Peadirektor on asunud seisukohale, et kolme aasta pärast peale koosseisu seaduse maksmapanekut, s. o.

tuleval aastal, esineda tema koosseisu seaduse muutmise ettepanekuga. Kui see peaks õnnestuma, siis saaks praegused ülemäärased ametnikud koosseisu ja kui korda läheks ka kõrgemate järkude arvu suurendada, siis avaneksid mitmetele kõrgenduse saamise võimalused.

10) Suusõnalisel läbirääkimisel peadirektoriga on keskjuhatuses esindaja mitmel puhul soovi avaldanud ja palunud, et postivalitsus katset teeks eelarvesse summasid võtta teenijatele elukorterite ehitamiseks, suurematesse keskkohadesse, et sel teel vähegi üldist korterikriisi lahendada ning teenijatele soodustusi anda.

Meie esindajale on vastatud, et postivalitsus ei olevat selle vastu, kuid teades, et vab. valitsuse poolt selleks summasid ei lubata, ei olevat ka mõtet selleks summasid sisse võtta, mille kohta juba ette teada, et nad maha kustutatakse. Isegi nii palju ei antavat majade ehituseks raha, et saaks ehitada postkontoreid, mille tõttu mitmed asutused olla asetatud väga viletsasse üüritud ruumidesse.

Vanusetasu asjus peab keskjuhatus kontakti keskliiduga, olles alati teadlik millises seisukorras küsimuse arutamine ning kandes keskliidu juhatuses ette need soovid ja nõuded, mis ammu juba kongressidel ja koosolekutel vastu võetud.

12) Liikmete ridadest on tulnud soovivaldusi, et keskjuhatus püüdku luba nõutada osa võtta eelarve kokkuseadmisest, et saaks summade jaotamisel võimaluse korral teenijate soodustuseks määratud summade suurendamist nõuda, mõnesuguseid muid kulusid vastavalt vähendades.

Olgugi, et teenijatele palgamaksimine seaduse alusel sünnib, mille juures raske parandusi teha, kuid siiski ei jäta keskjuhatus kasutamata võimalust luba saamise nõutamiseks tutvunudagi vähemalt eelarve kokkuseadmisega ja summade jaotamisega.

Sekretariaat.

Kas on vaja postiteenijatel oma kutseühingu põhikirja muuta?

Teatavasti pööras keskjuhatus hiljuti osakondade poole kirjaga saata omad soovid ja mõtted põhikirja muutmise kava kohta. Keskjuhatus põhjendab oma kirja kongressil ülesvõetud mõtte peale —

muuta seni maksev kutseühingu põhikiri. Tõsi, kongressil avaldati mitmesuguseid arvamisid praegu maksva põhikirja kohta. Ühelt poolt soovitati põhikirja uuendada — teisalt aga luua senise põhikirja juure

kodukord, milles selgitavalt oleks mainitud kõik kahte viisi tõlgitsetavad ja mõistetavad põhikirja paragrahvid. Selles mõttes tehtigi mõningaid ettepanekuid, millised kahjuks, kongressi protokollis fikseeritud kui soovivad ja näpunäited keskjuhatusel, kes nende alusel asuks uue põhikirja redigeerimisele ja töö tulemustega esineks tulevase kongressi ees.

Kas on vaja meil põhikirja muuta? Kahlemata ei. kuna seda põhjustaks vaid üks põhikirja § — 29 (selle § lit. a ja lit. b), mis käsitleb liikmemaksu ja sisseastumise makse. Muidu on aga praegune põhikirja küllalt kaugemaleulatavalt kokku seatud ja selle muutmine tooks vaevalt oodatavat paremust. Küll võiks aga uus põhikirja maksvate registreerimise seaduste põhjal ehk piirata mõnes kutseühingu avalduses tema senist tegevuse vabadust. Põhikirja jäägu niisuguseks nagu ta on. Mis puudub aga meie kutseühingul — see on kodukord. Selle loomisele tuleks asuda ja selle kodukorraga kõrvaldada praeguse põhikirja puudused ehk mitmeti arusaadavad kohad ja paragrahvid. Loo-ägu kodukorraga kutseühingu distsipliin, mis praegu puudub ja millest tingitud need läinud aasta tuuletallamised üksikute tegelaste ja liigete vahel. See distsipliini puudumine ähvardab ka käesoleval aastal pinda anda omavahelistele intriigidele. Organisatsioonil peab olema liigetevaheline distsipliin, muidu ei ole mõtet üldse meil kulutada aega koosolekutel ja kongressidel. Ja milleks omal ajal nähti vaeva „aukohtade seaduse“, või kuidas seda kutsutakse, kallal, kui ta nüüd rahulikult lebab kausta kaante vahel.

Kodukorda vajab meie organisatsioon just eestkätt. Kodukord piiraks intriigide levitamise, näeks ette „musta pesu“ pesemise korra ja viisi, hõlbustaks heakorra süvendamist liigete vahel ja selgitaks kõik põhikirja arusaamatused ning looks ometi ükskord meie organisatsioonis „korra naja“, mis viimaste aastate kestel käest ära kipub minema.

Kodukorra kokkuseadmisele võiks asuda keskjuhatus. Osakonnad saadaksid keskjuhatusel liikmetelt kogutud materjalid, kavad ja soovid. Keskjuhatus redigeeriks need, kongress aga otsustaks lõpulikult selle küsimuse ja võtaks lõpuredaktsioonis vastu kodukorra,

mis oleks põhikirja § 25 tähenduse põhjal anduslik kõigile osakondadele.

Sel teel oleksime lahendanud põhikirja muutmise küsimuse ja loonud omavahel korra, mis võimaldab teha rahulikku tööd ja ei kõiguta edaspidi organisatsiooni sisetugevust.

Võttes kõne alla praeguse põhikirja puudused, ei taha tungida piasjasjadesse, kuna selleks ajakirja veergudel liig vähe ruumi. Allpool räägiksin vaid niisugustest põhikirja paragrahvidest, millised järgnev kongress peaks küll täpsemalt redigeerima, ja nende täitmise osakondadele sunduseks tegema.

Põhikirja järjekorras tuleks § 23 viimases lõikes seletada, — kuidas saadakse kongressi saadikute üldarv, kas osakonna liikmete üldarvust, iga 25 liikme kohta üks, või kogusumma üksikute rühmade viisi nende liikmete üldarvust iga 25 liikme kohta arvatud üks saadik. (Näiteks, osakonnal on 100 liiget. Üldarv võimaldab 4 saadikut. Ametn. on 30, postlõhjad — 30 ja tehn. pers. — 40 liiget. Neist iga rühm saaks valida 2 saadikut, mis teeks üldarvus juba 6 kongressi saadikut.)

§ 26 — tuleks seletada, keda mõista ametnikkude, keda tehnilise personali ja keda alamteenijate all, kuna siin termin „alamteenijad“ võib manada arusaamatusi esile. (Juhtumisi on olnud.) Siis tuleks ära määrata viis, kuidas saavutada üksikute rühmade kokkulepe selleks, et valimisi toimida üheskoos. Asi on enesest küll lihtne, kuid X-mal kongressil tehti sellest „number“.

§ 28 tähendust tuleks mõista ka nii, et osakonna linna asutuse liikmel võib maa asutuste teenijailt olla piiramata arvul volitusi.

§ 29 võiks kodukorras tõlgitseda ehk nii: lit. a) 10-sendilistest sisseastumise maksudest ja b) 20-sendilisest kuumaksust, kuna 3 senti on tülikas keskjuhatusel poolitada ja ½% palgast peletaks liikmed eemale.

§ 30 juure võiks võtta täiendus: „jätab osakond tähtajaks (mis kodukorras ette nähtud) liikmemaksudest saadud summat 50% keskjuhatusel saatmata, loetakse osakond ühingust väljaastunuks“. — Saamata jäänud liikmemaksu sissenõudmiseks tuleks näha moodus.

§ 36. lõpus võiks tsiteeritud olla: „osa-

konna tegevuse lõpetamisel otsustab osakonna varanduse üle peakoosolek ja valib 3-liikmelise likvideerimise komisjoni, kes peakoosoleku poolt antud juhtnõõride järele talitab, vahekorra keskjuhatusega lahendab (liikmemaksu ära saadab) jne.“

Ülaltoodud paragrahvid vajaksid just eeskätt selget redaktsiooni. Soovitaval

kujul saaks neid tõlgitseda kodukorras, mille kokkuseadmisele tuleks asuda juba lähemal ajal.

E. M.

Meie arvates võib kodukord küll teataval määral vahekordade reguleerijaks olla, kuid on vist liigne uskuda, et ta kunstlikult esile kutsutud tülid organisatsioonis momentaalselt likvideeriks ja rahu maija tooks.

T o i m.

Kitsaroopalase mälestusi.

(Järg.)

Et Nausküla sild kommunistide poolt ära oli rikutud, ei saadud aga neid sealte mitte üle tuua, vaid nad jäid silla taha seisma. Asuti kiiresti silla parandamisele, kuid tulemused olid õige vähesed — puudus materjal, puudus ka korralik tööjõud, ehkki teatav distsipliin küll valitsemas oli.

Meil oli alaliselt ka kaks kaitseleitlast, kes Valgast kohale olid saadetud. Ühel päeval tuli üks neist minu juure ja ütles, et rongiga on jaama tulnud keegi isik, kes näiliselt üks punane paistab olevat: kaasas on tal ajalehed, millede teravasisulised artiklid punase pliatsiga ümber kriiputatud. . . Küsis, kas ei tuleks teda Põhjaarmeelaste kätte anda? Soovitasin seda mitte teha, vaid veel oodata, kes teab kas ta ikka nõnda suur „punane“ ongi. Varsti tuligi see isik minu juure, esitades ennast kui maanõukogu liige Maasik ja näitas ette siseministri Peet'i poolt allakirjutatud tunnistuse, kus temale kui maanõunikule paluti kõiki ametiasutusi oma kaasabi anda. M. seletas mulle, et tema tahab siin läbi rinde Venemaale minna. Andsin omalt poolt nõu seda katset siin mitte teha vaid kusagil mujal, sest kui Põhjaarmeelased tema kavatsusest kuulevad ehk üleminekul tabavad siis võib see ainult ühte moodi — saatuslikult lõppeda. Maasik tegigi minu nõuande järele ja sõitis järgmise rongiga tagasi, võttes pileti Tallinna.

Ligi paar nädalat oli nii Põhjaarmeelaste „riigis“ elatud ja „sõdida“ aidatud. Sild töötas ka valmis saama hakata. Prooviti juba veduritele auru sisse teha. Kui ma aga ühel lõuna ajal, hommikul valvekorra lõpetanud, jaama läksin, võttis mind üks kaitseleitlastest hüüdega vastu: „Noh, Kangur, pane omad pambud kokku ja võtta naised-lapsed ligi, punased on

Nauskülas ja armee laseb jalga!“ Ei tahtnud uskuda — punased pidid kõik laiali jooksnud olema, nagu ka staap kinnitas. Kuid ligemal järeлкуulamisel selguski, et punaste ahelik oli Nausküla silla parandajate peale tunginud, tule avanud ja valvekorral olevad Põhjaarmee osad olid, ilma et nad paukugi oleks vastu lasknud, Ruhja poole liduma pistnud, ehk neil küll isegi „Maksim“ kuulipildujad koha peal ei puudunud. Terveks jäänud telefoni ühenduse kaudu läks siis vastastikune sõimamine päris ehtsal veneviisil lahti.

Vagunisi oli meil jaamas mõned üksikud. Jaamas seisev vedur oli komandandi korralduses, kes seletas, et vaba ruum kulub kõik staabile ära, teistele seda ei jatku. Mina sain kraami natukesest ainult mõningad esemed seljariietest kaasa võtta, kuna ka aeg napp oli, sest iga minut võis rong Mõisaküla poole minema lastud saada. Samasse rongi asus ka kohalik arst dr. L., kes ka võimalikuks ei pidanud enam proovitud „punaste riiki“ jääda. Esialgul pidi see härra Mõisakülla jääma, kuid mõtles ümber ja sõitis Tallinna, mis temale väga kasulikuks on osutunud, on tublisti karjääri teinud: kollektant, haigemaja juhataja, suurearvuline patsientide ringkond jne.

See põgenemine oli jõulu laupäeva eelsel päeval ja just jõulu laupäeval jõudsin Viljandi.

Olen võib olla pikemalt kui vaja peatunud n. n. Põhjaarmeelaste juures, kuid tegin seda sellepärast, et enam-vähem selgemat pilti anda sellest, kui võrd võitlusvõimeline see „armee“ oli juba loomisel.

Kõnesolevad jõulud olid viljandlastel, kui ka üldse ümbruskonna elanikel, väga kurjakuulutavad. Põhjaarmee taganemi-

sega Apja tungisid punased edasi, vallutasid Mõisaküla, olid Abjaski ja võitlused käisid juba Halliste jaama juures... Mäletan ühte telefonilist teadaannet Halliste jaamast II div. staabile, mis sel ajal veel Viljandis asus: padrunid on otsas; saatke ruttu lisa; vaenlane tungib kõvasti peale... Viimased kindlustasid endid Abja mõisa kiviaitade taga, ega saanud neid sealt kuidagi välja lüüa. Kui siis ühel õhtul div. ül. rindele teatas, et hommikuks patarei laseb kohale tuua, et sellega punaseid Abja kiviaitade tagant välja lüüa, olid punased hommikuks juba ise lahkunud. Võib olla said nad hädaohust haisu ninasse, sest hiljem kuuldus, et nad meie telefoni kõned kõik ära olid kuulnud, mida terveks jäänud telefoni ühendused võimaldasid.

Mõisaküla äralõikamine tegi raudteelastele, eriti rongi- ja vedurimeeskondadele, kelle alalised elukohad seal asusid, palju peavalu ja muret. Mitte ainult, et paljudel perekonnad sinna olid jäänud, kuna neid endid rongidega välja sõitma käsutati, vaid ka üldse elamisega oli äärmiselt tunduvalt raskusi: teenistuses tuli olla ikka pingutatud määral, erakorraliste olude tõttu, kuid puudusid ruumid puhkamiseks vabal ajal, samuti toiduained jne. Siiski kannatati ja katsuti nõu kaudu teid leida, kuidas seisukorda parandada. Viljandis, kui keskkohas, kus nüüd tegevuskoondus, üüris raudteevalitsus kusagil eramajas rongi- ja veduriteenijate ruumid. Saadi ka mõningaid toiduaineid asutuste kaudu muretseda. Võeti isegi palka ette, mida raudteevalitsuse poolt jaama kassast võimaldati. Teatavat segadust sünnitas sundusliku mobilisatsiooni väljakuulutamise, kui vabatahtlik ilmumine nõutavaid tagajärgi ei annud. Nimelt polnud mobilisatsiooni kuulutamisel raudteelaste kohta mingisuguseid erandeid ette nähtud, vaid ilmuma pidid kõik. Mitmed raudteelased ilmusidki rahvaväe komisjoni ja said vastu võetud; mõned said pärast vabaks, kuna mõni jäigi sõjaväkke. Alles kui keskkoha tähelepanu juhiti selle selgusetu seisukorra peale, lõpetas sõjaministri abi kindral L. telegramm segadused. Õnneks ei kestnud seesugune äärmiselt närveeriv seisukord kaua. Asjaolud arenesid Valga suunas meie kasuks ja punased, et mitte äralõigatud saada, lasid Mõisakülalt jalga „matuschka“ poole, ning Ruhja asusid juba meie eelväed.

Meie vägede Ruhja asumisega avanes võimalus mahajäänud kraami natukest sealt ära toimetada. See oli vist seitsmendal jaanuaril, kui ma Tallinnast, kuhu mind vaheajal oli komandeeritud, jälle teekonda Ruhja poole algasin. Mõisakülla saabusin õhtul. Alalisi ronge Ruhja ei läinud. Pidi minema varustusrong, kes ka raudteevahid pidi välja seadma. Enne kui kaitseliitlased, kes raudteevahtideks olid määratud, kuulu järele Vändra mehede, rongi asetati, kogus polgu ülem P. nad jaama nurga juures oma ümber, ning tegi põhjalikku rahustustööd, sest mehed nähti seda sõjaasja üsna kartma. Polkovnik P. seletas, et kapten T. seisab suurema hulga meestega kindlasti Ruhjas; paremal pool raudteed on kah meie mehed, nõnda pole teil miskit kartust, et midagi ootamata võiks sündida. Ja kui seda peakski olema, siis saab teid õigel ajal hoiatatud, et teate ära tulla. Mehed asusid siis ka vagunisse, mina ühes ohvitseriga sain koha vedurile. Ettevaatuse pärast sai vagun veduri ette paigutatud. Nõnda algasime siis teekonda umbes kella 9 aeg õhtul Ruhja poole. Kõik läks üsna kenasti. Teevahid said oma kohtadele paigutatud, midagi iseäralist ei olnud juhtunud, kui umbes 5 klm. siinpool Ruhja tee äärest hirmunud hüüded kostsid: „Pidage, pidage!“ Pidasime rongi kinni. Õimedusest tulid paar kogu ligemale, kes nagu selgus, meie väeosade mehed olid ja seletasid, et nad Virkeni mõisas seisnud, kui korruga nende peale hirmus laskmine hakanud ja kõik mehed laiali jooksnud. Nemad olla nüüd siin; kuhu teised läinud või jäänud — ei tea. Et asi meeste jutu järele enam kui hirmus tõsine paistis olevat, siis löime meie kah kahtlema, seda enam, et Mõisakülalt välja sõites telefoniühendus Ruhjaga, mis kogu aeg oli töötanud, katkes. Ees oli veel ka paar silda, mis punastest rikutud võisid olla, kuna nende juures veel valvet polnud, sellepärast otsustas ohvitser, mehi rongile võttes, Mõisakülla tagasi pöörata. Muidugi selgus, et hirmul olid suured silmad olnud, vaenlane ei olnud ühtegi nii väga kõva, telefoniühendus oli jälle Ruhjaga korda seatud. Vaenlasest polnud ka kapten T. midagi kuulnud. Hommikul algasime siis poolelijäänud Ruhja sõitu uuesti. Jaamaametnikest polnud seal ühtegi kohal, rongide liikumist korraldasid sõjaväelased, ning selle-

tõttu tulid nii mõnedki kokkupõrke mürt-sud ette. Katsusin, kui raudteelane, siin ja seal aidata, kui olud lubasid. Eriti huvitas mind telefoniühendus vaenlase liiniga, mida viimane ei katkestanud. Ühe juhe otsa oli eraldi telefoniaparaat paigutatud, selle kaudu võis kõik vaenlase kõned ära kuulata. Kõnedest selgus, et oli käimas suurem vägede ümberpaigutamine Valgast Pikksaarde. Korraga anti Pikksaarest telefonogramm Valka, staabi ülemale Travinskyle, et Läti partisaanide pataljoni ülem Peterson on oma meestega ligi $\frac{3}{4}$ Ruhjast ümber haaranud ja palub luba pealetungimist alata. Viisin siis selle telefonogrammi kapten T-le ja arvasin, et tema nüüd enam Ruhja ei jää, vaid minema paneb, nagu seda Põhjaarmee

mehed tegid. Kuid minu, kui selles sõjasjas võhiku imestus oli suur, kui kapten lausus: „Täna ei lähe kuhugi!“ Tagasi minnes läks mul korda ka Travinsky vastust kinni püüda, mis pealetungi ära keelas, sest olla enneaegne ja rikkuda tema kavatsused ära; siis toetas pealetungi vajadust veel suurem ülemus Vanjukov, kuid keeld jäi keeluks.

Sedapuhku ei jäänud ka meie väed kauemaks ajaks Ruhja. Strateegilistel põhjustel peeti soodsamaks kaitseliini Kirblasse tagasi tõmmata, kuhu ümbruskonna ja Möisaküla alevi elanikud kaitsekraavide kaevamistele käsutati. Sellele järgnes ka paari päeva pärast meie vägede ümberpaigutus Kirbla liinile.

A. Kangur.

Soome ja Skandinaavia ametnikkude ühistöö.

Esitajate saatmine parlamenti.

Soome riigiteenijate keskliidu sekretär jõudis hiljuti tagasi kuu aega kestnud reisilt Skandinaavia mais. Ta käis Oslos, Kopenhaagenis ja Stokholmis, kus tal oli nõupidamisi kindlama koostöö saavutamise asjus Soome ja Skandinaavia riigiteenijate vahel.

Koostöö küsimus on juba mõnda aastat päevakorral ja juba mineval talvel pöördus Soome ametnikkude keskliit Skandinaavia ühingute poole konkreetse esildusega.

Nüüd näib asi võtvat elava alguse.

Tuleval suvel tahetakse Helsingis pidada Skandinaavia riigiteenijate kongress.

Kõige pealt tahetakse riikidevahelist koostööd arendada sellega, et antakse informatsiooni teiste riikide riigiteenijate liitude häälekandjatele oma maa ametnikkude oludest ja püüetest ja saadetakse esindajaid teiste riikide ametnikkude kongressidele.

Ametnikkude palgaküsimus on Skandinaavias põlevamaks päevaküsimuseks. Taanis ja Rootsis on riigiteenijad omale ülesandeks leidnud oma esindajate saatmise parlamenti.

Puust raudteeliiprite alalhoiust kruusa ja raiutud kiviprügi sees.

Teemeistrite ainetel.

Saksamaa raudteeasjandust käsitavad ajakirjad (peaasjalikult Saksamaa teemeistrite ja raudteeinseneride ühingu häälekandja „Der Bahnbau“) on 1923 a. alates valgustanud mitmekülgset raudteeliiprite alalhoiuga seotud küsimust. Need artiklid põhjenevad raudteelaste-eriteadlaste mitmekesiste komisjonide otsustele ja arvamistele. Esimene sarnane kirjutis ilmus 1923 a. septembris. Selles toodud väited tugenevad ida-preisi teemeistrite kogemustele. Kirjutises mainitakse, et

tõrvaõliga imbutatud männapuust raudteeliiprid raiutud kiviprügi sees 12—15 aasta pärast suurel määral mädanemisprotsessist rikutud on ja täiesti kõlbmatuks osutuvad, kuna aga samad liiprid harilikku või puhastatud kruusa sees suurema vastupanujõu kõdunemisele omavad.

Liiprite mädanemisprotsess raiutud kiviprügis algada tõrvaõlist imbumata puusüdamest, kuna aga imbutud pealiskord enam jaolt tervena alal hoiduvat. Kruusasse asetatud liiprite juures ei are-

nevat mädanemisprotsess nii hoogsasti, sset siin on liiprid pea täieliselt õhukindlalt ümbritsetud.

Ülaltoodust võib järeldada, et männapuust liiprid praeguse valmistamisviisi juures ei kõlba üldse raiutud kiviprügisse ja senini kuni pole leitud võimalus imbutada täiuslikult ka puusüda tuleks raiutud kiviprügis kasutada kõvapuuehk raudliipreid. Sarnanevale otsusele on tulnud ka Stetiini ja Regensburgi raudteede direktsioonides. Viimane mainib, et tõrvaõli ja vasevitriooliga imbutatud männaku ka tammepuust liiprid enneaegse kõdunemise tundemärke avaldavad.

Vastandina nendele arvamistele selgitatakse teisalt puusüdamete enneaegset kõdunemist hapete mõjutusega, näiteks väävlihape mõjuga. Sellele vaatele sigines pea teine, nimelt tuli Müncheneri materjalide katseosakond arvamisele, et kõnesolevate liiprite orgaanilise mädanemisele aitab tunduvalt kaasa mineraalkiivide ja vee kokkupuutumisest tekkiv happe iseloomuga sulatis.

Ida-preisi riigiraudteede ehitusinspektor on vahepeal oma esimese komisjoni väited täiendanud ja muuseas arvamisele tulnud, et nende esimeses otsuses liialduse tundemärke leidub. Kuid ta püsib igatahes arvamisel, et suurem osa liipreid raiutud kiviprügis enneaegselt kõdunevad südamete mädanemise tagajärjel.

Vahepeal on uuritud ida-preisi tee liiprite omadusi nende uuendamisel. Tähen-datud teel on liiprid asetatud osalt kruusa ja osalt raiutud kiviprügisse. Uurimistel selgus, et hävinemine pea ühevõrdselt sündinud oli. Mädanemise tagajärjel vahetust nõudvate liiprite protsent kõikus 28—68 vahel, ilma et kaaluvat vahet oleks leitud kruusa ja raiutud kiviprügisse asetatud liiprite vahel.

1926 a. mais toimetatud uurimisel leiti ligi pooltel liipritel süda mädanenud seisukorras, ühel osal osutusid väliskihid kõdunenuks, kuni teisel nii väliskiht kui süda. Uuritavad liiprid olid 1908/1909 a. valmistatud, 1909/1910 a. imbutatud ja 1910/11 a. teesse vahetatud. Tee mullakehast oli vesi põhjalikult kõrvaldatud ja see asus 10 m. kõrgemal naabruses oleva järve pinnast. Uurimuse üksikasjad on näidatud allpool toodud tabelis.

Väliskihtide mädanemine oli ette tulnud laiguti, halva imbutuse tõttu, kuna aga muud kohad täiesti terved ja veelgi tõr-

vaolist imbutatud olid. Liipritel aga, millele süda mädanenud oli, osutusid väliskihid tõrvaolist imbutuks ja täitsa terveks, kuna aga süda pehastunuks ja tasjuurdusid valged seenetaolised kasvud. Kõdunemine tuli nähtavale kord ühel, kord teisel kohal — see ei olnud liipril aset leidnud mitte järjekindlalt ühes ja samas kohas.

Liiprite kõdunenud südames leiduvad seenetaolised kasvud tõmbasid enestele tähelepanu. Oldi arvamisel, et need ehk liipri hävinemisele kuidagi kaasa aidanud. Pöörati eriteadlaste poole, kelle uurimuste tagajärjel selgus, et liiprites leiduv seen (lentinus squamosus) liiprisüdame mädanemisprotsessi tõeline tekitaja ongi ja ta surnud mändade südames pesitseb (puu haigustus). Liiprite väliskihtide hävinemist ei saadud aga seente mõjule arvata — puudusid täiesti sellekohased tundemärgid.

Edaspidistel uurimustel selgus, et suu-remas osas uuritavatest liipritest juba valmistamisel seened pesitsesid ja need võrdlemisi pealiskaudsel imbutamisel surmatud ei saanud, vaid imbumata liipriosades edasi elutsema jäid. Sellest tuleb järeldada, et liiprite iga pole mitte rippuv üksnes sellest on ta asetatud kruusa või raiutud kiviprügisse, vaid suure tähtsuse omab liipri seisukord enne teesse asetamist. Muuseas võib liipritele mõjuda ka veduri suitsu gaas, milles palju väävlihapet, ja raiutud kiviprügi kahjulikkus langeks seega ära. Ühes seega selgub ka, et artikli alguses toodud ida-preisi teemestrite vaatekoht — nagu ei oleks männapuust tõrvaõliga imbutatud liiprid raiutud kiviprügis kõlbulikumud — võib ümberlükatav olla. Pealegi peab tähendama, et ka kõvapuue (tamme) liiprid seente mõjutustele alluvad. Väga tunduvalt mõjub liipri iga pikendamisele kaasa naela- ja kruviaukude puurimine liiprisse enne imbutamist.

Lähema tuleviku lahendama on küsimus, kuidas päästa liipripuid seente hävitavast mõjust. Seda nõuab metsade päev-päevalt suurenev kahanemine. Ka imbutamisviisid jätavad nii mõndagi soovida ja selgitada.

Meil Eestis on imbutatud liiprid alles 5—6 aastat tarvitatud ja mitmesuguste ainetega imbutamise tagajärjed on veel selgumata. Raiutud kiviprügi on alles

hiljuti hakatud tarvitusele võtma pöörangute alla asetamiseks.

Ainult tulevikus võib pikemate vaatluste ja eeltoodud andmete silmaspidamisega järeldusi teha. Ei saa nimetamata jätta, et veneaeg silmakivi (vasevitriool)

ja tsiingi sulatisega imbutatud liiprid on kuni 22 aastat vastu pidanud. Nende teehoidmine kauem on osutunud hädaohtlikuks mitte just liipri enese kõdunemise tagajärjel, vaid suuremalt jaolt naelteaakude nõrgenemise (suurenemise) tõttu.

Roobastiku pikkus	Liiprite arv	Vahetuse aeg	Liiprite valmistamise aeg	Ballasti koosseis	Uuendamisel saadud liiprid			Kokku kõlbmatuks osutunud	Kõlbmata liiprite %	MÄRKUSED
					Kõlblikud	Kõlbmatud	Waremuuendatud			
100 m.	160	1911	1909	Sõelutud kruus (mitte puhas)	92	64	4	68	42	Enamjaolt pealt ja ainult osalt ja alt mädanenud.
173 m.	279	1911	1909/10	Sõelutud kruus (hea)	201	65	13	78	28	Suuremalt jaolt alt mädanenud.
94 m.	153	1911	1909/10	raiutud kivi-prügi (hea)	98	50	5	55	36	"
800 m.	1276	1910	1910	"	413	505	358	863	68	pea ainult alt ja teraval kujul mädanenud.

Kuidas tõlgitseda postimäärustiku § 668.

On lahkavamisi tekitanud küsimus kas võib tähtsaadetisi väljastada linnade postikontorites asuvatest nimekastidest kasti võtme ettenäitajale allkirju vastu kutselehel, ilma et viimane pruugiks omada ehk ette näidata nimepileti (v. P. M. lisa nr. 26) või isikutunnistuse. Kui nimekasti omanik korraldab tähtsaadetiste

väljastamist nimekastist oma volinikule, — missuguse dokumendi põhjal peab väljastaja ametnik neid saadetisi siis väljastama? Või on võtme ettenäitamisest küllalt, et tähtsaadetist välja anda. Et postimäärustiku vastavad paragrahvid täpselt neid küsimusi ei määra, oleks soovitatav postipeavalitsuselt selgitust saada. X.

Välismailt.

Ühisriikide raudteelased ähvardavad streigiga.

Juba kauemat aega kestavad läbirääkimised palgakõrgenduse asjus Ühisriikide raudtee organisatsioonide ja administratsiooni vahel. Umbes 70.000 teenijat nõuab 7—18% suurust palgakõrgendust. Läbirääkimised pole annud mingit tagajärge ja nüüd ähvardavad raudteelased streigiga oma nõudmised läbi suruda, kuigi maksvate korralduste järele streik keelatud on.

Inglise raudteelased nõuavad raudteede majandusliku seisukorra uurimist.

2½% suurune palgavähendus sünnitas Inglismaa raudteelaskonnas suure meelepaha. Nõutakse, et valitsus ühes ühingutega võtaks ette raudteede majandusliku seisukorra uurimise, sest teenijaskonna rõhuva enamuse arvamisel peituvad majanduslikud pahed kõrgemate ametnikkude ülekülluses ja kapitali otstarbeta raiskamises.

Danzigi raudteelaste nõudmised rahuldatud.

Danzigi raudteelased saavutasid nõuetava palgakõrgenduse. Kõik palgad kõrgendatakse 2 pfg. võrra iga tund, alamastmeliste põhipalk aga 3 pfg. võrra iga tund. Abielus tööliste lisatasu kõrgendatakse 2 pfg. suuruses iga tund.

Saksa valitsus riigiraudteede liikumiskindlust kontrollimas.

Viimastel kuudel juhtunud kohutavad raudteetõnnetused on tõmmanud enestele kogu maa tähelepanu.

Teedeministerium on teinud korralduse uurimiskomisjonile raudteede liikumiskindlust selgitada. Uurimiskomisjoni koosseisu kuulub parlamendi liikmena ka raudteelaste üldühingu esimees.

Ühingu omalt poolt uuendasid nõudmist õnnetuste ärahoidmiseks kaheksatunniline tööpäev liikumisteenistuses sisse seada. Eestkätt nõutakse viibimata lühendada 3 tunni võrra nädalas nende teenijate teenistusaega, kes tegutsevad liikumise julgeoleku töödel.

Vastutav ja tegev toimetaja ALEKSANDER LEPP.

Väljaandja EESTI RAUDTEELASTE KESKÜHING.

Kirjastuse ö.-ü. „Täht“ trükk, Tallinnas, V. Pärnu mnt. 31.